

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

W SPRAWIE ZAPOBIEGANIA ZAGROŻENIOM POWODOWANYM PRZEZ AZBEST W ŚRODOWISKU PRACY

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2007 r. zapoznała się z wynikami kontroli Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie zapobiegania zagrożeniom, jakie powoduje azbest w środowisku pracy.

Po ponad 50-letnim okresie produkcji i stosowania różnych wyrobów zawierających azbest od paru lat trwa w Polsce proces ich sukcesywnego usuwania. Działania te wynikają przede wszystkim z realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: DzU 2004, nr 3, poz. 20 z późn. zm.) oraz inicjatyw rządowego programu dotyczącego usuwania azbestu, jak również wymagań określonych w Unii Europejskiej.

Rada zwraca uwagę, że trwałość płyt azbestowo-cementowych i innych materiałów izolacyjnych zawierających azbest stosowanych powszechnie w budownictwie w latach 1970-1980 wynosi ok. 30 lat. Należy więc spodziewać się obecnie zarówno zwiększenia uwalniania azbestu do środowiska pracy oraz życia, jak i dalszego wzrostu w Polsce liczby rozpoznanych przypadków chorób azbestozależnych. Wpływ na to mieć będzie także coraz lepsza diagnostyka tych chorób. Potwierdzeniem tego jest fakt, iż w ostatnich 15 latach udział chorób azbestozależnych wśród chorób zawodowych wzrósł 9-krotnie! Wprawdzie nie istnieje bezpieczna wartość graniczna narażenia na pył azbestowy, ale wyniki badań naukowych dowodzą, że każde ograniczenie narażenia wpływa na zmniejszenie możliwości wystąpienia takich chorób azbestozależnych, jak: pylica azbestowa, rak płuca czy międzybłoniak opłucnej.

W świetle powyższego Rada podkreśla istotne znaczenie prowadzonych od 1999 r. przez Państwową Inspekcję Pracy kontroli, których celem jest m.in. ocena:

- poziomu znajomości i przestrzegania przez pracodawców i pracowników przepisów bhp obowiązujących przy pracach związanych z materiałami lub wyrobami azbestowymi,
- prawidłowości środków zapobiegawczych stosowanych przez pracodawców w celu zmniejszenia ujemnych następstw dla zdrowia pracowników.

Rada pozytywnie ocenia także podejmowane przez Państwową Inspekcję Pracy działania promocyjne zmierzające do minimalizowania ryzyka zawodowego przy pracach związanych z azbestem. Na uwagę zasługują m.in. udział polskiej inspekcji pracy w zorganizowanej przez Komitet Wyższych Inspektorów Pracy Kampanii Azbestowej SLIC 2006 - ukierunkowanej na pogłębianie wiedzy społeczeństwa o szkodliwości azbestu, jak również na podniesienie standardów kontroli przeprowadzonych przez inspektorów pracy, sprawdzających przestrzeganie przepisów bhp podczas prac związanych z azbestem.

Kontrole Państwowej Inspekcji Pracy wykazały w 2006 r. znacznie wyższy poziom nieprawidłowości przy pracach w kontakcie z azbestem niż w 2005 r. W co piątym kontrolowanym zakładzie inspektorzy pracy stwierdzili nieprzygotowanie pracowników do pracy w narażeniu na pył azbestu oraz niewykonywanie odpowiednich badań profilaktycznych. Istotną przeszkodą w respektowaniu obowiązujących regulacji jest m.in.: brak lub niski poziom szkoleń pracodawców i pracowników, niesprawdzanie umiejętności prowadzenia robót związanych z usuwaniem wyrobów azbestowo-cementowych przed ich rozpoczęciem oraz brak sankcji umożliwiających odebranie wykonawcom nieprzestrzegającym przepisów pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych.

Współczesna wiedza o skutkach zagrożeń zawodowych w związku z obecnością azbestu w środowisku pracy, znaczna skala ujawnianych przez inspekcję nieprawidłowości oraz wciąż niewystarczająca świadomość społeczeństwa w tym zakresie wskazują - w opinii Rady Ochrony Pracy - na konieczność kontynuowania i rozwijania systematycznych, wszechstronnych działań kontrolno-prewencyjnych. Jednocześnie Rada uznaje za uzasadnione:

- a. wprowadzenie do modyfikowanego Narodowego Programu Usuwania Azbestu zapisów o:
 - stworzeniu w każdym województwie certyfikowanej jednostki szkoleniowej dla pracodawców,
 - wsparciu finansowym dla podmiotów indywidualnych korzystających z usług certyfikowanych firm usuwających azbest,

- b. ustalenie w procedurze wydawania pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych okresów próbnych oraz wprowadzenie możliwości cofania firmom pozwolenia w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości w ich działaniu.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Ochrony Pracy

Poseł Stanisław Szwed

Warszawa, dnia 27 marca 2007 r.